

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/34
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.6.2022/12
Karar Numarası : 2022/365
Başvuran : L.Ö
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Afyonkarahisar 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, ceza infaz kurumunda başvurana çip takıldığı ve vücut dokunulmazlığına zarar verildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, 10.01.2022 tarih ve 34 sayılı ile kayda alınan dilekçesinde "suçu yokken zorla ceza infaz kurumunda tutulduğunu" ve "ceza infaz kurumunda vücut dokunulmazlığına yönelik suç işlendiğini, kendisinin bilimsel deneye maruz bırakıldığını" iddia etmiş ancak iddialarına ilişkin herhangi bir detay vermemiştir.

3. Başvuranın iddialarının anlaşılabilmesi, iddia ile talebin daha açık hale getirilmesi amacıyla başvuran ile 24.01.2022 tarihinde SEGBİS aracılığıyla görüşme gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmede başvuran özetle; "Kendisine çip takıldığını, vücut dokunulmazlığına zarar verildiğini, bu nedenle davranışlarını yönlendiremediğini, zihninde var olan başka birisinin kendisi yerine konuştuğunu ve aynı zamanda neden ceza infaz kurumunda tutulduğunu bilmediğini" iddia etmiş ve kendisine yardım edilmesini talep etmiştir.

4. Muhatap Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından 01.02.2022 tarihli ve ... sayılı yazı ile iletilen görüşte ise özetle;

a. Başvuranın kendisine çip takıldığı iddiasıyla davranışlarını kontrol edememesi şikayeti üzerine Aile Hekimliğine muayene olduğu, ... tarihinde Afyonkarahisar Devlet Hastanesinden ceza infaz kurumuna gönderilen psikiyatri uzmanı tarafından muayene edilerek kendisine "Anksiyete bozukluğu" tanısı ile ... (50 mg) ve ... (25 mg) isimli ilaçların reçete edildiği, reçete edilen ilaçların başvurana kontrollü olarak günlük verildiği, konu ile alakalı Kuruma ayrıca bir başvurusunun bulunmadığı, tedavisi devam etmekte iken ... tarihli dilekçesinde sabah ve akşam verilen ilaçların vücuduna ağır geldiği için bırakmak istediğini beyan etmesi üzerine ... (50 mg) ve ... (25 mg) isimli ilaçları kullanmayı bıraktığının tespit edildiği,

b. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 71'inci maddesi birinci fıkrasında yer alan "Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbi araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koğuşlarında tedavi ettirilir." hükmü doğrultusunda Kurumda İl Sağlık Müdürlüğü tarafından görevlendirilen aile hekimi ve diğer sağlık görevlileri tarafından muayene, tedavi ve hastane sevk işlemlerinin eksiksiz ve özenli olarak yapıldığı,

c. Başvuranın Kuruma sevk edildiği esnada Kurumda görevli aile hekimi tarafından ilk muayene işlemleri eksiksizce yerine getirilmiş olduğu belirtilmiştir.

5. Muhatap idarenin cevabi yazısı 16.02.2022 tarihli ve ... sayılı yazımız ile başvurana yazılı görüşünü sunması için gönderilmiş olsa da başvuran tarafından yazımıza bir cevap verilmemiştir.

6. Muhatap idarenin cevabi yazısı eklerinde yer alan sağlık evraklarına istinaden Kurum Psikoloğu ile

yapılan görüşmede; başvuran ile ruh sağlığı bakımından yakın tarihte bir görüşme gerçekleştirdiği ve ayrıca Sağlık Bakanlığı tarafından görevlendirilen bir psikiyatr hekimin de başvuran ile görüşme gerçekleştirdiği bilgisi edinildiğinden 08.04.2022 tarihli ve ... sayılı yazımız ile Kurum Psikoloğu ile psikiyatr hekimin başvuran ile görüşmesi neticesinde vardığı bulgu, tanı ve değerlendirmelerini içeren raporları muhatap idareden istenilmiştir.

7. Muhatap idare 28.04.2022 tarihli ve 7834 kurum sayısı ile kayıt altına alınan yazısında Kurum Psikoloğu ile psikiyatr hekimin tarafından hazırlanan durum bildirir raporları göndermiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

8. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

9. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

10. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; "*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları, ceza infaz kurumu idaresinin yanıtları ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

12. Başvuranın iddiası; kendisine çip takıldığı, vücut dokunulmazlığına zarar verildiği, davranışlarını yönlendiremediği, suçu yokken zorla ceza infaz kurumunda tutulduğu, ceza infaz kurumunda tutulma sebebini bilmediği yönündedir.

13. Başvuranın suçu yokken zorla ceza infaz kurumunda tutulduğu ve ceza infaz kurumunda tutulma sebebini bilmediği yönündeki iddiasına ilişkin olarak; muhatap idarenin 01.02.2022 tarihli cevabi yazısının eklerinde yer alan hükümlü ve tutuklu bilgi formundan başvuranın 11.07.2016 tarihinde tutuklandığı, başvuran hakkında Kütahya 1. Ağır Ceza Mahkemesinin ... tarihli ve ... esas, ... karar sayılı ilamı ile kasten öldürme suçu sebebiyle 25 yıl hapis cezasına karar verildiği, söz konusu kararın ... tarihinde kesinleştiği, ... Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan talebine uygun olarak Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil olduğu ve ... tarihinde Kuruma giriş yaptığı anlaşılmaktadır.

14. Başvuran; kendisine çip takıldığı ve vücut dokunulmazlığına zarar verildiği iddiaları sebebiyle başvurusunda her ne kadar mağduriyetinin giderilmesini talep etmiş olsa da başvuru dilekçesi, başvuran ile SEGBİS aracılığıyla yapılan görüşme, muhatap idarenin cevabı ve muhatap idare tarafından gönderilen Kurum Psikoloğu ile psikiyatr hekimin durum bildirir raporları hep birlikte değerlendirildiğinde başvuranın iddiasının soyut kaldığı anlaşılmıştır.

15. Psikiyatri Uzman Doktoru İ.Ö tarafından hazırlanan durum bildirir raporda başvuranın durumu "... ve ... tarihlerinde Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yapılan değerlendirmelerinde 'F41 Anksiyete Bozuklukları, diğer' tanısıyla tedavisi düzenlenmiştir." şeklinde belirtilmiştir. Kurum Psikoloğu tarafından hazırlanan raporda yer alan değerlendirme ise şu şekildedir: "*Kurumumuza ... tarihinde giriş yapan hükümlüye uygulanan Araştırma ve Değerlendirme Formu sonucu incelendiğinde bireye ait ... kayıt tarihli Genel Risk ve İhtiyaç Raporunun herhangi bir risk barındırmadığı belirlenmiştir. ... tarihinde yapılan bireysel görüşmede hükümlünün bilincinin açık, öz bakımının yerinde ve duygulanımının düşünce ve ifadeleriyle uygun olduğu, dikkatini toplayabildiği ve sürdürebildiği gözlemlenmiştir. Hükümlü L.Ö' in*

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna başvuruda bulunduğu dilekçesinde iddia ettiği hususlar üzerine konuşulduğunda ise bireyin gerçeği değerlendirme yetisinde bozulma olmadığı gözlemlenmiştir. Bununla birlikte bireye uygulanan ölçeğin psikotik belirtileri saptamaya yönelik herhangi bir bulgu ortaya koymadığı belirlenmiştir. Hükümlünün UYAP kayıtları sağlık dosyası incelendiğinde ... ve ... tarihlerinde kurumumuza gelen psikiyatri hekimine muayene olduğu, anksiyete bozukluğu tanısı aldığı ve tanıya istinaden ilaç reçetelendirildiği görülmüştür. Hükümlünün ... ve ... tarihlerinde kurum revirine vermiş olduğu dilekçelerinde ise kendisine reçete edilen ilaçları kullanmak istemediğini belirttiği anlaşılmıştır, Bahsedilen durumlar göz önünde bulundurulduğunda hükümlünün kurumumuza başvurmuş olduğu dilekçesindeki hususların bireyin psikolojik durumunu yansıtmadığı kanaatinin oluştuğu durum bildirir rapordur.”

16. Kurumumuz hekimin tıbbi tespitinin esasını inceleyecek bir merci olmadığı gibi Kurum Psikoloğu dışında Afyonkarahisar Devlet Hastanesinden bir psikiyatr hekimin de başvuranın durumunu değerlendirdiği ve anksiyete bozukluğundan daha ağır bir psikolojik rahatsızlığı olduğu yönünde bir değerlendirme yapmadığı anlaşılmaktadır. Öte yandan, başvuru dilekçesinde yer alan ifadelerin yeteri kadar açık olmaması üzerine SEGBİS ile gerçekleştirilen görüşmede; başvuran, kendisine çip takıldığı yönündeki iddiasını somutlaştıramamış, iddiası hakkında yeterli bilgi verememiş ve başvuranın beyanlarının tutarlı olmadığı görülmüştür.

17. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, bir iddianın kanıtlanması hususunda yeterli ölçüde sağlam, kesin ve aralarında çelişki olmayan çıkarımların ve aynı derecede çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasını aramıştır (*AIHM, İrlanda-Birleşik Krallık, B. No: 5310/71, K.T.: 20.03.2018, §161*). Söz konusu iddianın da yeterli ölçüde sağlam, kesin ve aralarında çelişki olmayan çıkarımları içermediği görülmüş olup uzman hekim değerlendirmelerinin de incelenmesi sonucu başvuranın iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olduğu değerlendirilmiştir.

18. Belirtilen sebeplerle 6701 sayılı Kanun'un 9/1-i ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddeleri uyarınca başvuranın mezkûr iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle **kabul edilmez** olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun **KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA**,
2. Kararın taraflara tebliğine ve **KAMUOYUNA DUYURULMASINA**,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 14.06.2022 tarihinde, **OY BİRLİĞİYLE**, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ

Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ

Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ

Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

Üye